

עיתון התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 62

וירא

א"א לקבל בכל עת אורחים, מכאן שענינה צרה באורחים.

"לושי ועשי עוגות" (יח ו)

בספר "אברהם אנוכי" כותב רבי אברהם פלאגי שבמדרש רבה כתוב שעם ישראל זכו לאכול מן במדבר בזכותו של אברהם שאמר לושי ועשי עוגות. וזה רמוז בר"ת של המילה "לושי". דבזמור ק"ה בתהילים נאמר "ולחם שמים ישיבעם". ר"ת לושי.

"שלוש סאים קמח סולת וגו'" (יח ו)

הרב יעקב כהן מטוניס בספרו "מאין יבוא כהן" כותב, שאמרו חז"ל כשבא מ"ר ע"ה לקבל את התורה רצו המלאכים לפגוע בו. מה עשה הקב"ה? צר קלסתר פני משה כפני אברהם אבינו ע"ה, אמר להם הקב"ה לא זה הוא שאכלתם אצלו וכו', ולקח משה רבינו ע"ה את התורה. עיי"ש.

וזהו שאמר אם אין קמח דהיינו שלא היה אומר אברהם אבינו מהרי שלוש סאים קמח, אז היו המלאכים פוגעים במשה רבינו ולא היה מקבל את התורה. וזהו מה שאמרו במסכת אבות "אם אין קמח אין תורה".

"והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו" (יח ח)

כתב בספר "אוצר אפרים":

שמעתי מאדאמו"ר הג"ר מנחם נחום רבינוביץ זצ"ל אשר בעת בואו אל הגאון הגדול המפורסם רבי חיים מבריסק זצ"ל כדי לקבל ממנו היתר הוראה וסמיכה, פגש את רבי חיים יושב בביתו מוקף עם כמה רבנים וצורבים, ואחרי שהגרי"ח קיבל את פניו ברוב הוקרה וחיבה, סיפר לו על מטרת בואו לקבל סמיכה. שאלו הגרי"ח האם יש לו כבר כתב סמיכה, השיב לו כי כבר קיבל כמה כתבי סמיכה. ביקשו רבי חיים שיראה לו אותם, מסר לו אבי כתב סמיכה מאחד מגדולי הרבנים, העביר רבי חיים עינים על הכתב ויפטר בלשונו "קר". אמר לו אבי, מה הפלא, הלא רב זה מתנגד הנהו, שאלו רבי חיים, ומה אני... השיב לו אבי, כבוד תורתו הוא חצי חסיד. מנין לך זאת? שאלו שוב רבי חיים, אמר לו מן הפסוק "והוא עומד עליהם".

רבי חיים הבין מיד את הרמז לסיפור דברים שקרו עמו וקשורים לפסוק זה, שאל את אבי, האם ידוע לך הסיפור לנכון, ויאמר אבי הן, ובכן, אמר לו רבי חיים, ספר נא זאת לפני כל הנוכחים כאן. ויחל אבי לספר סיפור הדברים כהוויתן.

"והוא יושב פתח האוהל כחום היום" (יח א)

ומפרש הגר"ח קנייבסקי בספרו "טעמא דקרא" ע"פ הגמרא במסכת ראש השנה דף יא עמ' א שאומרת שזה היה בסוכות. ואם כן קשה, מדוע ישב פתח האהל ולא בתוך הסוכה כמצוותה, ומתרץ הפסוק "כחום היום". כלומר, שהיה מצטער בסוכה מחמת החום, ופטור. ואפשר שבפתח האהל לא היה כל כך חם ולכן ישב שם.

"וירא אליו ה' באלוני ממרא" (יח א)

פירש רש"י שנתן לו עצה על המילה.

כתב הרב יעקב לוי בספרו "זכר יעקב": ב"שפתי חכמים" האריך לפרש דברי רש"י דאיך יתכן שאברהם אבינו נטל עצה אם לקיים מצות בוראו או לא, עיי"ש.

ואפשר לפרש ד"עצה" הוא מן עשב כדמצינו בגמרא שבת דף עו: "המוציא תבן – כמלוא פי פרה, עצה – כמלא פי גמלי". ובגמרא שם שאלו מאי עצה? אמר רבי יהודה תבן של מיני קטניות. ויתכן שזו כוונת רש"י, שממרא נתן לאברהם עשב זה ששמו עצה לרפואה על מילתו.

"ויאמרו כן תעשה כאשר דברת" (יח ד)

המלאכים אמרו לאברהם שיעשה כמו שדבר. האם זה מן הנימוס? איזה אורח יאמר כן לבעל הבית? אלא, אומר הרב לאזעראו זצ"ל, המלאכים הכירו את אברהם ואת מנהגיו, וידעו שהוא אומר מעט אבל יעשה הרבה, ולכן היו אומרים לו הלוואי ותעשה כמו שדברת ולא יותר מזה, ונצטרך להתעכב פה יום שלם כדי לאכול את הסעודה שאתה תכין.

"מהרי שלוש סאים קמח סולת לושי ועשי עוגות" (יח ו)

מובא בספר "אוצר אפרים", ראיתי בשם גאון אחד, שאמר לא להרבות במאכלים יקרים לכבוד האורח אלא יתן לו ממאכלים שהוא רגיל לאכול ובוה לא יהיה לו טורח לקבל אורחים בכל עת. וכידוע שכך מפרשים גם את המשנה במסכת אבות "ויהיו עניים בני ביתך", אל תתחיל לעשות סדרים חדשים בבית לכבוד אורח, כי אז יהיה קשה ולא תסכים לארח שוב, אלא התייחס אל האורחים כאילו הם בני הבית.

ידועה קושית המפרשים על דברי הגמרא (בבא מציעא פו) כתיב קמח וכתוב סולת? מכאן שאישה ענייה צרה באורחים. והקשו אדרבה כיון דכתיב תחילה קמח ואח"כ סולת משמע שהיא אמרה סולת, א"כ אין ענייה צרה באורחים?

ולפי הנ"ל מתורץ יפה. שכיון שהיא אמרה סולת, א"כ רצונה לתת לאורחים מאכלים טובים ויקרים, וע"י זה

יחידו לא חמל. לכן הקדים הפסוק ואמר "ויטע אשל בבאר שבע", אשל ר"ת אכילה שתיה לווייה, ודבר זה היה ידוע לכל, מפני ש"ויגר אברהם בארץ פלישתים ימים רבים", ואם היה רחמן גדול לזרים ק"ו לבנו יחידו, ולכן "וייהי אחר הדברים האלה" החליט לנסותו. **ב.** כי אם היה לאברהם עוד בן הגם שיצחק היה אהוב עליו ביותר מכל מקום לא היה אז הנסיון גדול כל כך. אבל כשלא היה לו עוד בן כי ישמעאל שהיה בנו בכורו כבר גירש מביתו ונשאר יצחק בן יחיד, הרי הנסיון כפול. לכן המתין ה' מלנסות את אברהם עד אחר שגירש את ישמעאל. וזו הכוונה אחר הדברים האלה, אחר מעשה של ישמעאל.

"והאלוקים נסה את אברהם" (כב א)

המפרשים התקשו למה ייחסה התורה את נסיון העקידה לאברהם ולא ליצחק? ומפרש בספר "תולדות חיים": **א.** יצחק היה צריך לסבול רק זמן קצר, את השחיטה, ודי. וכדאי הוא לסבול זאת בשביל לעשות רצון ה'. אבל אברהם היה צריך לסבול את צער שיכול בנו יחידו כל ימי חייו. ובנוסף לזה לסבול צערה של שרה אשתו. א"כ הנסיונות של אברהם אבינו היו גדולים משל יצחק.

ב. נסיונו של אברהם אבינו היה ב"קום ועשה", להעלותו, לעקדו ולקחת סכין ולשחטו, מה שאין כן נסיונו של יצחק היה רק ב"שב ואל תעשה".

ג. יותר קשה לאבא לשחוט את בנו למען ה' יתברך מלשחוט את עצמו, כי רחמי האב על הבן ביותר. ובזה מפרש ה"תולדות חיים" את התפילה "ותראה לפניך עקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו". לכאורה המילים "שעקד" ו"בנו" מיותרות. ולפי הנ"ל מתורץ שמעלת אברהם אבינו היתה שעקד את יצחק בקום ועשה, וגם שהיה בנו, וזה היה עיקר הנסיון.

ד. נסיונו של אברהם היה גדול משל יצחק מפני שע"י העקידה יאמרו ליצני הדור שהנה ההוכחה שהם צדקו שמאבימלך התעברה שרה, שאם לא כן מי שמע כזאת שאב ישחט את בנו יחידו. ויהיה זה עלבון גדול לאברהם ושרה ומכל מקום עשה הכל לקיים מצות בוראו.

"ביום השלישי ויסע אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק" (כב ד)

מפרש הרב גרינוולד בספרו "מגדלות מרקחים" שביום השלישי כבר הגיע אברהם אבינו למדרגה הזו שהיה רואה כמה הוא רחוק מהמקום ברוך הוא. והבן.

חותנו של הגאון רבי יוסף דב, אביו של הגר"ח, היה ממקורבי הרה"ק ריב משה מקוברין זצ"ל, בהיות רבי חיים ילד קטן נפל לחולי וכל הרופאים התיאשו ממנו, באותו זמן נזדמן הרה"ק מקוברין לעיר, ויבא לבקר בבית חותנו של הגר"ד, מיד עם הכנסו לבית פנה בעל הבית אליו באמרו: רבי, צרה גדולה יש לי בתוך ביתי, נכדי היקר חיימ'קה חולה אנוש. אמר לו הרה"ק מקוברין, בא ונבקר את החולה בחדרו. נכנסו שניהם לחדר, והרה"ק מקוברין פתח ואמר: בפרשת וירא כשהמלאכים באו אל אברהם אבינו והוא נתן להם לאכול, נאמר והוא "עומד" עליהם, לשון הוה, ולכאורה היה צריך לכתוב והוא "עומד" עליהם, לשון עבר. אלא שמבואר בספרים הקדושים שבכל פעם שיהודי מכניס אורחים, בא אברהם אבינו ע"ה ועומד אתם אז, על כן נאמר לשון הוה, ובאברהם אבינו מצינו בגמ' ב"ב ט"ז: שאמרו מרגלית טובה היתה תלויה בצוארו, וכל חולה הרואה אותה מתרפא. ואם כן היות ואתה מקיים עמי כעת הכנסת אורחים, אם כן הרי נמצא כאן אתנו עתה אברהם אבינו, והחולה מביט במרגלית שלו, ובטוח אני שהילד יתרפא בעזה"י, וכן היה. רבי חיים אשר שמע בהתענינות מרובה את הסיפור הפטיר ואמר, נכון, גם אנכי שמעתי כן סיפור הדברים מאבי זצ"ל. (מחשבת נחום)

"ויסע משם אברם ארצה הנגב וישב בין קדש ובין שור ויגר בגרר" (כ א)

שואל ה"ליקוטי רצב"א" לשם מה נסע אברהם אבינו מחברון, מי גרשו משם? גם ה' יתברך לא ציווהו שישע משם? והענין הוא כי אברהם אבינו כל מעשיו היו לשם שמים, לכן כשאמר לו ה' יתברך בחברון "ולא יקרא עוד שמך אברם כי אם אברהם יהיה שמך", וכן שרי תקרא מעתה שרה ולא שרי, ורצה אברהם אבינו לקיים זאת, אך בחברון כבר הורגלו הכל לקרותם בשמות הראשונים ואיך יוכלו להרגיל את כולם לקוראם בשמות החדשים, לכן כדי לקיים רצון הבורא יתברך עקר אברהם אבינו דירתו מחברון ונסע למקום רחוק, ושם פרסמו את עצמם בשמות החדשים. הוא אברהם והיא שרה. זה היה עיקר כוונתו.

"וייהי אחר הדברים האלה והאלוקים נסה את אברהם" (כב כ)

מפרש ה"כתב סופר" מדוע הציווי היה "אחר הדברים האלה"? **א.** כי בא הכתוב לסתום פי דוברי שקר. בנסיון העקידה האומרים שאברהם היה אכזרי ולכן גם על בנו

להערות, הארות ולתרומות ובכל ענייני הגליון נא לפנות: 050-4147001

ניתן להוריד את העלון בכתובת האתר: www.Leorhaner.co.il